

De rekening die pas na 3 jaar komt

De gids voor zelfstandigen

HOOFDSTUK 01

Wat niemand je vertelt als je btw-plichtig wordt

01

Je btw-nummer is actief. De papierwinkel is achter de rug. Je bent officieel zelfstandige.

En nu?

Je boekhouder heeft je verteld welk btw-stelsel van toepassing is. Je sociaal verzekeringsfonds heeft je welkomstbrief gestuurd. Misschien heb je al facturatiesoftware gekozen. Wat in die uitleg vaak onderbelicht blijft, is het volgende: een aanzienlijk deel van het geld dat vanaf nu op jouw rekening zal terechtkomen, zal niet van jou zijn.

Het zal op jouw naam staan, in jouw bankapp verschijnen, en aanvoelen als jouw omzet. Maar het is geld dat toebehoort aan de overheid, aan jouw sociaal verzekeringsfonds en aan de fiscus. Alleen: zij komen het niet onmiddellijk opeisen. Dat doen ze later. Soms veel later.

Dit hoofdstuk is de briefing die je op dag één had moeten krijgen.

GOED OM TE WETEN

Heb je gekozen voor de btw-vrijstellingsregeling (jaarlijkse omzet onder €25.000 excl. btw)? Dan is het btw-gedeelte van deze gids niet op jou van toepassing. De hoofdstukken over sociale bijdragen, personenbelasting en reserveren zijn dat wel.

Wat er verandert op de dag dat je btw-nummer actief wordt

Als werknemer in loondienst is de belasting die je betaalt grotendeels onzichtbaar. Je werkgever houdt bedrijfsvoorheffing in, je ziekenfonds en pensioenbijdragen worden automatisch verrekend. Je ziet op je loonbrief wat er van bruto naar netto gaat, en het nettobedrag is wat jij krijgt. Simpel.

Als zelfstandige eenmanszaak werkt dat vanaf vandaag fundamenteel anders. Jij zult het bruto incasseren. Jij betaalt de btw door. Jij reserveert voor je sociale bijdragen. Jij zet geld opzij voor de belasting. Geen werkgever die het voor je regelt. Alleen jij, je bankrekening, en drie verplichtingen die zich niet tegelijk en niet meteen aandienen.

Drie rekeningen op één bankrekening

Zodra je factureert, zijn er drie categorieën geld die door jouw rekening zullen vloeien maar structureel niet van jou zijn.

Btw

Stuur je een factuur met 21% btw, dan incasseer je die btw namens de overheid. Het is geen omzet, maar een doorstortplicht. Elke euro btw op je rekening is al van de fiscus.

Sociale bijdragen

Elk kwartaal betaal je 20,5% van je netto belastbaar inkomen (omzet min kosten min de bijdragen zelf) aan je sociaal verzekeringsfonds. Ook dat geld staat bij jou, maar is voor het fonds.

Personenbelasting

Op wat overblijft na kosten en bijdragen betaal je personenbelasting, in vier schijven: 25, 40, 45 en 50%. De aanslag volgt pas een jaar of twee later.

GOED OM TE WETEN · PEPPOL

Vanaf 1 januari 2026 zijn btw-plichtige ondernemingen die aan andere bedrijven factureren verplicht om gestructureerde elektronische facturen te versturen en te ontvangen via het Peppol-netwerk. Een pdf per e-mail voldoet niet langer voor B2B-facturen. Meer hierover in Hoofdstuk 3.

GOED OM TE WETEN · VOORAFBETALINGEN

Het systeem van vrijwillige voorafbetalingen bestaat nog steeds. Door kwartaalgewijs belasting te betalen, spreid je de fiscale last in plaats van alles in één keer af te rekenen bij de aanslag. Meer hierover in Hoofdstuk 6.

De valkuil van de eerste maanden

Dit is wat er in de praktijk gaat gebeuren. Je stuurt je eerste facturen. Het geld komt binnen. Je opent de bankapp, ziet het saldo, en denkt: *zo slecht is het nog niet*.

Dat gevoel zal niet kloppen. En dat is niet jouw fout. Het is hoe het systeem werkt.

Geen van de drie verplichtingen klopt in je eerste maand aan de deur. Btw leg je pas af op het einde van het kwartaal. Sociale bijdragen betaal je kwartaalgewijs, maar als primostarter betaal je gedurende je eerste vier kwartalen een verlaagde minimumbijdrage, met daarbovenop een eenmalige korting op je eerste kwartaal. De belastingaanslag voor dit inkomstenjaar ontvang je pas in 2027.

Het resultaat is een beginfase waarin je bankrekening stijgt, niemand aanklopt, en het financieel comfortabel aanvoelt. Dat is geen teken dat het goed gaat. Het is een opgebouwde schuld die wacht.

Starters die dit niet weten, besteden dat geld. Ze kopen materiaal. Ze betalen zichzelf uit. Ze investeren in hun zaak. En dan, op het einde van het eerste kwartaal, of anderhalf jaar later bij de eerste regularisatie van sociale bijdragen, krijgen ze een rekening die ze niet hadden voorzien.

Een voorbeeld dat niet liegt

Jana is grafisch ontwerper, net gestart als eenmanszaak in hoofdberoep. Stel dat ze haar eerste volle maand €4.000 excl. btw factureert aan twee klanten.

Op haar rekening staat **€4.840** (€4.000 + €840 btw aan 21%). Om te weten wat ze werkelijk mag uitgeven, moet je de hele keten doorrekenen. We gaan uit van: Jana werkt het volledige jaar op dit ritme (€48.000 omzet per jaar) en heeft €6.000 per jaar aan beroepskosten (software, internet, gsm, thuishkantoor). Geen partner of kinderen ten laste.

Stap 1 · Beroepskosten afzonderen

Van de €4.000 die ze maandelijks factureert, gaat ±€500 (excl. btw) naar beroepskosten. Netto per maand: **€3.500**.

Stap 2 · Btw-saldo berekenen

Jana incasseerde €840 btw van haar klanten. Op haar beroepskosten betaalde ze zelf €105 btw (21% van €500). Die €105 mag ze aftrekken. Netto door te storten: €840 – €105 = **€735**.

Stap 3 · Sociale bijdragen reserveren

Sociale bijdragen bedragen 20,5% van het netto belastbaar inkomen. Op jaarbasis: 20,5% van €42.000 = €8.610. Per maand: **±€718**.

Stap 4 · Personenbelasting berekenen op jaarbasis

Belastbare basis = jaarinkomen na kosten en bijdragen = €42.000 – €8.610 = €33.390. Berekend in de schijven voor aanslagjaar 2027 (inkomstenjaar 2026):

SCHIJF	BEREKENING	BEDRAG
25% op €0 – €16.720	€16.720 × 25%	€4.180
40% op €16.720 – €29.510	€12.790 × 40%	€5.116
45% op €29.510 – €33.390	€3.880 × 45%	€1.746
Subtotaal		€11.042
Belastingvrije som	€11.180 × 25%	–€2.795
Federale personenbelasting		€8.247
Gemeentebelasting (±7,5%)	op federale PB	+€619
Totaal personenbelasting		€8.866 / jaar

Per maand: **±€739**.

Het totaalplaatje per maand

Ontvangen op rekening (incl. btw)	€4.840
Af: netto btw door te storten (€840 – €105 aftrekbaar op kosten)	–€735
Af: beroepskosten (excl. btw)	–€500
Af: SC-reservering (20,5% van netto)	–€718
Af: PB-reservering (berekend in schijven)	–€739
Wat Jana werkelijk vrij kan besteden	±€2.148

Ze ziet €4.840 op haar rekening. Ze mag ±€2.148 besteden. **Minder dan de helft.**

OPGELET

In de praktijk betaal je de btw op je kosten (€105) eerst uit eigen zak wanneer je de aankoop doet. Je recupereert die pas bij je kwartaalaangifte. Tussendoor is je beschikbaar saldo dus ±€105 lager.

Dit is geen dramatisch scenario. Dit is standaard voor een starter met een gezond inkomen en bescheiden kosten. Het verrast alleen als je het niet weet.

De praktische vuistregel werk je uit in Hoofdstuk 7, maar reken nu al op een reservering van 35% tot 50% afhankelijk van je inkomen. De rest is voor jou.

VEREENVOUDIGD VOORBEELD

Het gemeentebelastingpercentage verschilt per gemeente (hier: 7,5%). Beroepskosten zijn ingeschat, niet doorgerekend per factuur. De exacte reserveringsformule voor jouw situatie staat in Hoofdstuk 7. Reken er zelf mee.

Wat deze gids voor je doet

De negen hoofdstukken die volgen werken elk een stuk van dit systeem uit. Je begint met wat je zelf in de hand hebt: beroepskosten bijhouden vanaf dag één, want elke erkende kost verlaagt je belasting (Hoofdstuk 2). Daarna leer je hoe btw-reservering werkt (Hoofdstuk 3), wat je sociale bijdragen als starter werkelijk kosten (Hoofdstuk 4), en waarom er twee jaar na je opstart een rekening kan binnenkomen waarvoor je je beter nu al voorbereidt (Hoofdstuk 5).

Je krijgt een reserveringsformule waarmee je per factuur kunt uitrekenen wat je werkelijk vrij mag besteden (Hoofdstuk 7). Daarna leer je hoe je vanaf dag één correct factureert zodat geld sneller binnenkomt en je minder achter betalingen aan hoeft te lopen (Hoofdstuk 8). En je sluit af met een financiële kalender die alle verplichtingen per kwartaal overzichtelijk maakt (Hoofdstuk 10).

Deze gids is geschreven voor eenmanszaken in hoofdberoep die recent btw-plichtig werden of op het punt staan dat te worden. Werk je in bijberoep of via een vennootschap, dan gelden andere regels. Dit wordt op de relevante plaatsen aangegeven.

ONTHOUD DIT

Het geld op je rekening is niet hetzelfde als het geld dat van jou is. Wie dat verschil vanaf dag één apart houdt, wordt nooit verrast door een rekening die hij zag aankomen.

HOOFDSTUK 02

Alles wat je uitgeeft voor je zaak verlaagt je belasting

02

Beroepskosten: jouw eerste verdedigingslinie

In Hoofdstuk 1 zag je hoeveel van je inkomen bestemd is voor btw, sociale bijdragen en personenbelasting. De komende hoofdstukken leggen elk van die verplichtingen in detail uit. Maar eerst dit: er is iets dat je vanaf vandaag al in de hand hebt.

Elke euro die je uitgeeft in het kader van je zelfstandige activiteit, en die je correct documenteert, verlaagt het bedrag waarop je belasting betaalt. Dat klinkt eenvoudig, en dat is het ook. Maar het effect is groter dan de meeste starters denken.

Beroepskosten verlagen je netto belastbaar inkomen. En een lager netto belastbaar inkomen verlaagt niet alleen je personenbelasting, het verlaagt ook je sociale bijdragen. Elke erkende kost werkt dus twee keer in je voordeel. Hoe dat precies doorwerkt in euro's, reken je uit met de reserveringsformule in Hoofdstuk 7.

De boodschap voor nu: begin vanaf dag één met het bijhouden van alles wat je professioneel uitgeeft. Bonnetjes, facturen, abonnementen. Alles. Dit hoofdstuk laat zien welke kosten je mag inbrengen, en welke niet.

Het dubbele voordeel van beroepskosten

In Hoofdstuk 7 leer je dat je op een inkomen van €40.000 zo'n 41% moet reserveren voor sociale bijdragen en personenbelasting. Beroepskosten verlagen de basis waarop die percentages worden berekend.

Een concreet voorbeeld: Robbe is freelance consultant en maakt €4.000 aan aftrekbare beroepskosten dit jaar. Wat dat hem oplevert:

SC-besparing ($20,5\% \times €4.000$)	±€820
PB-besparing (40%-schijf incl. gemeente, $\pm 43\% \times €3.180$ na SC-besparing)	±€1.367
Totale besparing	± €2.187

Hij geeft €4.000 uit, maar het kost hem effectief slechts €1.813 netto, omdat de overheid het resterende deel voor haar rekening neemt via een lagere belastingaanslag. Dat is de logica van beroepskosten.

Dezelfde berekening geldt voor elke euro die jij terecht als beroepskost kunt inbrengen. Hoe hoger je schijf, hoe groter het voordeel.

GOED OM TE WETEN · TIMING

De SC-besparing treedt definitief in werking bij de regularisatie (doorgaans een tot twee jaar later) als jij als primostarter de minimumbijdrage betaalt. In het eerste jaar is de directe besparing enkel op de personenbelasting reeel.

Twee aanpakken: forfait of werkelijk

Optie 1 · Forfaitaire aftrek

Een forfaitaire aftrek van 30% op je bruto-inkomsten na aftrek van sociale bijdragen en directe aankoopkosten, met een maximum van **€6.070** voor inkomstenjaar 2026. Je hoeft geen individuele kosten te bewijzen. Eenvoudig, maar geplafonneerd.

Optie 2 · Werkelijke kosten

Je documenteert al je echte beroepskosten met facturen en bonnen. Zijn die hoger dan €6.070, dan loont deze optie altijd. Zijn ze lager, dan ben je beter af met het forfait.

OPGELET · BEHAAL JE BATEN?

Behaal je baten (vrij beroep zoals arts, architect, communicatieadviseur)? Dan geldt er een ander, trapsgewijs forfaitpercentage. Bespreek dit met je boekhouder.

De 30% wordt berekend op je bruto-inkomsten verminderd met je sociale bijdragen en de directe aankoopkosten van verkochte goederen, niet op je volledige omzet. Voor starters met een thuishandelaar, een wagen en meerdere professionele abonnementen overstijgen de werkelijke kosten het forfait al snel.

Praktisch advies: begin van bij de start met het bijhouden van alle uitgaven. Je boekhouder kan dan bij de aangifte berekenen welke methode voordeliger is en die toepassen.

De meest gemiste aftrekken voor starters

Thuiswerkruimte

Werk je vanuit huis met een aparte werkruimte? Dan mag je een deel van je woonkosten inbrengen. Bereken het professioneel gebruikte percentage (oppervlakte werkruimte gedeeld door de totale oppervlakte) en pas dat toe op huur of hypotheekinterest, elektriciteit, verwarming, internet en verzekeringen. Het aandeel hangt af van het werkelijke beroepsgebruik. Bij één werkruimte op een gemiddelde woning kom je vaak rond 10% tot 15% van de woonkosten uit, maar het exacte percentage volgt uit jouw concrete berekening, niet uit een vast plafond. Voorwaarde: een aantoonbare, afzonderlijke werkruimte. Een hoek van de woonkamer volstaat niet.

Telefoon en internet

Het beroepsgedeelte van je gsm- en internetabonnement is aftrekbaar. Voor telefoons aanvaardt de fiscus doorgaans 50% tot 75% beroepsgebruik, tenzij je een hoger gebruik kunt aantonen. Voor de btw-aftrek op gsm en internet geldt een beperking van maximaal 75%, ook als het beroepsgebruik hoger ligt. Praktisch: zet je abonnement op naam van je onderneming zodat je een factuur met btw ontvangt.

Beroepsopleidingen en bijscholing

Cursussen, online platforms, workshops, certificeringen, conferentietickets, vakliteratuur en studiemateriaal die rechtstreeks verband houden met je activiteit zijn volledig aftrekbaar, op voorwaarde dat je de factuur kunt voorleggen. Let op: opleidingen die je volgde voor je opstart kun je niet inbrengen. Opleidingen na je opstart wel.

GOED OM TE WETEN · SOFTWARE EN ABONNEMENTEN

Betaalde software die je professioneel gebruikt (facturatie, boekhouding, designtools, cloud-opslag) is 100% aftrekbaar. Gebruik je een tool ook prive, dan geldt het verdelingsprincipe. Bewaar altijd de factuur. Automatische abonnementen via creditcard worden het vaakst vergeten.

De wagen: een tweefactoren-systeem

Autokosten (brandstof, onderhoud, verzekering, afschrijving) zijn aftrekbaar, maar altijd op basis van twee factoren die samen het aftrekbare bedrag bepalen.

1 Beroepsgebruik

Welk percentage van je kilometers rij je voor je zaak? Dat moet je kunnen aantonen via een rittenadministratie of logboek. Rij je 60% beroepsmatig, dan is maximaal 60% van je autokosten aftrekbaar.

2 Fiscaal aftrekbaarheidspercentage

Hangt af van het type voertuig en de aankoopdatum. Hier veranderen de regels ingrijpend (zie tabel hieronder).

AANKOOP / LEASE	FISCALE AFTREKBAARHEID
Voor 1 juli 2023	Oude CO ₂ -formule, blijft gelden zolang je dezelfde wagen houdt
1 juli 2023 – 31 dec 2025	Overgangsregime met afnemende aftrekbaarheid
Vanaf 1 jan 2026 · wagen met CO ₂ -uitstoot	0% aftrekbaar
Vanaf 1 jan 2026 · elektrisch	100% in 2026, daalt nadien voor nieuwe aankopen

- ☒ Beide factoren samen bepalen je aftrek. Rij je 60% beroepsmatig en is je wagen voor 75% fiscaal aftrekbaar? Dan breng je $60\% \times 75\% = 45\%$ van je autokosten in. Voor btw op autokosten geldt een aparte limiet van maximaal 50%, ongeacht je beroepsgebruik.

OPGELET · BEROEPSKLEDING

Kleding die je ook buiten je werk kunt dragen (een pak, nette schoenen) is niet aftrekbaar, ook niet als je ze enkel voor klantgesprekken draagt. Wel aftrekbaar: uniformen, bedrijfskleding met logo, en veiligheids- of beschermingskledij die niet voor privegebruik geschikt is.

Wat niet in dit hoofdstuk staat

VAPZ (Vrij Aanvullend Pensioen voor Zelfstandigen) is een van de krachtigste fiscale instrumenten: volledig aftrekbaar en het verlaagt ook je sociale bijdragen. Het valt buiten de scope van deze gids, maar verdient een eigen gesprek met je boekhouder.

Representatiekosten (zakelijke maaltijden: 69% aftrekbaar), geschenken en marketingkosten vallen ook buiten dit hoofdstuk, maar worden relevante kostenposten zodra je activiteit groeit.

Hoeveel beroepskosten je werkelijk besparen

Beroepskosten verlagen de basis waarop je reserveert. Hoe meer je correct inbrengt, hoe minder je per ontvangen betaling opzij hoeft te zetten. In Hoofdstuk 7 reken je dit exact door met de reserveringsformule.

Om een idee te geven: bij een jaarinkomen van €40.000 en €6.000 aan aftrekbare beroepskosten scheelt het verschil ruim €3.400 aan reserveringen per jaar. Dat is geld dat je vrij kunt besteden in plaats van opzij te zetten voor de fiscus.

ONTHOUD DIT

Elke gedocumenteerde beroepskost verlaagt zowel je belasting als je sociale bijdragen. Bonnetjes bijhouden vanaf dag één is geen administratie, het is cashflowbeheer.

HOOFDSTUK 03

Btw: je bent incasseerder voor de overheid

03

Als je straks een factuur stuurt met btw, voelt dat bedrag als jouw omzet. Dat is begrijpelijk: het staat op jouw naam, het komt op jouw rekening, en het telt mee in je totaal.

Maar de btw die jij incasseert is nooit van jou geweest. Je hebt het in bewaring. De overheid heeft jou aangesteld als tussenpersoon. Jij incasseert de btw namens haar bij jouw klanten, en elke drie maanden maak je de rekening op en stort je door wat je verschuldigd bent.

Dit hoofdstuk legt uit hoe dat systeem werkt, wanneer je moet betalen, wat er veranderd is in 2026, en waarom je dit geld vanaf dag één apart moet houden.

Hoe btw werkt als kwartaalaangever

De meeste starters met een eenmanszaak zijn kwartaalaangever. Dat betekent: je dient vier keer per jaar een btw-aangifte in en betaalt het verschuldigde bedrag op datzelfde moment.

Concreet werkt het zo. Je stuurt een factuur van €1.000 excl. btw aan een Belgisch bedrijf. Je rekent 21% btw aan, dus je factureert €1.210. Die €210 btw is niet van jou. Je zet ze opzij en op het einde van het kwartaal, samen met alle andere btw die je dat kwartaal incasseerde, dien je aangifte in en betaal je het totaal door.

Er is één belangrijk voordeel: je mag de btw die jij zelf betaalde op professionele kosten van dat bedrag aftrekken. Kocht je die maand voor €500 excl. btw aan kantoormateriaal? Dan betaalde jij €105 btw. Die €105 trek je af van wat jij aan de overheid doorstort. Je betaalt dus alleen het nettoverschil.

De vier deadlines per jaar

Voor kwartaalaangevers geldt de aangifte- en betalingsdeadline op de 25ste van de maand die volgt op het kwartaal. Zowel je aangifte als je betaling moeten ten laatste op die datum in orde zijn, maar niet noodzakelijk op exact dezelfde dag. Voor jouw eerste volledige kalenderjaar (2026) zijn de deadlines:

KWARTAAL	PERIODE	DEADLINE
Q1	januari t/m maart	25 april 2026
Q2	april t/m juni	25 juli 2026
Q3	juli t/m september	25 oktober 2026
Q4	oktober t/m december	25 januari 2027

OPGELET VOOR 2026

Q1 (25 april) en Q2 (25 juli) vallen op een zaterdag. Q3 (25 oktober) valt op een zondag. Er geldt geen automatisch uitstel naar de volgende werkdag. Plan je aangifte en betaling ten laatste op de werkdag voor de deadline.

In 2026 geldt nog een overgangsmaatregel uit de vroegere zomertolerantie: geen boete als je aangifte werd ingediend binnen de termijnen van de oude vakantieregeling. Vanaf 2027 vervalt die tolerantie volledig en gelden de deadlines zonder enige flexibiliteit. Plan dus altijd enkele dagen op voorhand.

Een praktisch voorbeeld van de kwartaalrekening

Jana is grafisch ontwerper. Zij factureert 21% btw. In Q1 2026 ziet zijn btw-situatie er zo uit:

Geïncasseerde btw ($4 \times \pm\text{€}2.000 \times 21\%$)	€1.680
Aftrekbare btw (op eigen kosten)	-€189
Door te storten op 25 april	€1.491

Die €1.680 zat maandenlang op haar rekening. Het voelt als haar geld. Het is het niet. De €1.491 die zij moet doorstorten, moet er op 25 april gewoon zijn.

Het nieuwe rekeningnummer voor btw-betalingen

NIEUW REKENINGNUMMER · VANAF 1 MEI 2026

BE41 6792 0036 4210

Dit is het gevolg van de overstap van de btw-rekening-courant naar een btw-provisierekening. De provisierekening werkt als een digitale btw-portefeuille: tegoeden en schulden worden er centraal op bijgehouden via MyMinfin.

De kern van het systeem (kwartaal incasseren, aangifte indienen, doorstorten) is identiek gebleven. Het enige dat praktisch verandert: gebruik voortaan het nieuwe rekeningnummer en controleer eventuele opgeslagen betaaltemplates.

GOED OM TE WETEN · WANNEER VAN KRACHT

Dit rekeningnummer geldt voor btw-betalingen vanaf de aangifte van Q2 2026 (deadline 25 juli 2026) en alle aangiften daarna. Betalingen op het oude nummer (BE61 6792 0022 9117) worden tot en met 31 december 2026 automatisch doorgestuurd. Werk je betaaltemplates uiterlijk 31 december 2026 bij.

Als je te laat bent

De overheid heeft de sancties voor laattijdige btw-aangiften en betalingen in 2025 hervormd en strenger gemaakt.

Te late indiening van de aangifte

€100 per maand vertraging, met een maximum van €500 per aangifte. Na vijf maanden vertraging wordt je aangifte beschouwd als niet-ingediend, waardoor de hogere niet-indieningsboete van toepassing wordt.

Niet-indiening

De boetes lopen op per overtreding. De fiscus stelt bovendien zelf een vervangende aangifte op, gebaseerd op je hoogste btw-bedrag van de afgelopen twaalf maanden, met een minimum van €2.100.

1E	2E	3E	4E+
€500	€1.250	€2.500	€5.000

Te late betaling

Een boete van 5% op het verschuldigde bedrag als je aangifte op tijd was maar je betaling niet. Diende je ook je aangifte te laat in, dan stijgt de boete naar 10%. Stelt de fiscus zelf een vervangende aangifte op, dan bedraagt de boete 15%. Bovenop de boete betaal je nalatigheidsintrest van 8% per jaar (4% fiscale basisrente plus 4% btw-toeslag), berekend per begonnen maand.

Er geldt een beperkte uitzondering voor betrouwbare betalers: betaal je uiterlijk op de 10de van de tweede maand na de aangifteperiode, en had je in de voorbije periode geen achterstand, dan kan de fiscus besluiten de boete niet op te leggen. Dit is echter geen automatisch recht en geen garantie.

De boodschap is eenvoudig: zet het geld op een aparte rekening zodra je het incasseert, en betaal op tijd.

De btw-vrijstelling: een echte keuze

Verdien je op jaarbasis minder dan €25.000 excl. btw? Dan kun je kiezen voor de btw-vrijstellingsregeling voor kleine ondernemingen. Wat dit betekent: je rekent geen btw aan op jouw facturen, je dient geen periodieke btw-aangiften in, en je hoeft geen btw door te storten. Een jaarlijkse klantenlisting ben je wel nog verplicht.

Er is een keerzijde. Je mag ook geen btw recupereren op jouw eigen professionele kosten. Als je veel zakelijke aankopen doet, is dat een reeel nadeel.

Cashflow-technisch heeft de vrijstelling één groot voordeel: je hebt nooit btw van klanten op je rekening staan die je moet doorstorten. Dat vereenvoudigt je financieel beheer aanzienlijk in een startfase. Voor wie weinig professionele kosten heeft en onder de omzetgrens blijft, is het een verdedigbare keuze.

OPGELET · GROEIVERSNELLING

Als jouw omzet in de loop van het jaar de grens van €25.000 overschrijdt, ben je automatisch en onmiddellijk btw-plichtig. Je moet dit melden aan jouw btw-kantoor en vanaf die dag btw beginnen aanrekenen.

Wat dit betekent voor jouw dagelijkse cashflow

Elke euro btw die je incasseert is al geblokkeerd voor de overheid. Het staat alleen nog even op jouw rekening in afwachting van de kwartaaldeadline.

De meest praktische maatregel die je kunt nemen: open een aparte spaarrekening of een afzonderlijke sub-rekening en zet de btw-component van elke betaling die je ontvangt er onmiddellijk op. Zo vermijd je dat je het uitgeeft en op de deadline een probleem hebt.

GOED OM TE WETEN · BTW-VOORSCHOT IN DECEMBER

Als kwartaalaangever ben je elk jaar ook verplicht een btw-voorschot te betalen uiterlijk 24 december. Dat voorschot dekt een deel van de btw op je Q4-omzet en komt bovenop de normale kwartaalcyclus. Houd er rekening mee in je cashflowplanning.

ONTHOUD DIT

Btw is geen omzet. Zet de btw-component van elke betaling meteen op een aparte rekening, dan staat het bedrag er gewoon op de 25ste, zonder dat je het hoeft op te hoesten.

Hoeveel je precies opzij moet zetten voor btw, sociale bijdragen en personenbelasting samen, staat in de reserveringsformule van Hoofdstuk 7.

HOOFDSTUK 04

Sociale bijdragen: hoeveel je werkelijk betaalt

04

Als je een eigen zaak opstart, treed je automatisch toe tot de sociale zekerheid als zelfstandige. In ruil voor kwartaalbijdragen aan een sociaal verzekeringsfonds bouw je rechten op: een ziekteverzekering, pensioen, moederschapsuitkering, overbruggingsrecht. Je betaalt mee voor je eigen bescherming.

Maar sociale bijdragen zijn ook een van de meest misverstande kostenposten voor starters. Hoeveel je betaalt, wanneer je het betaalt, en hoe de rekening later bijgesteld wordt: het is niet altijd even helder. Dit hoofdstuk werkt het van voor naar achter uit.

Waarop wordt je bijdrage berekend?

Je sociale bijdrage als zelfstandige in hoofdberoep bedraagt 20,5% van je bruto belastbaar beroepsinkomen. Dat is je omzet exclusief btw, min je beroepskosten. De sociale bijdragen zelf trek je hier nog niet af: ze zijn net het bedrag dat we via die 20,5% berekenen.

De eerste nuance: bruto belastbaar beroepsinkomen is dus niet gelijk aan je omzet. Het is wat overblijft na aftrek van jouw professionele kosten. Heb je veel kosten, dan is de basis lager, en betaal je ook minder sociale bijdragen. Meer over professionele kosten staat in Hoofdstuk 2.

Voor de personenbelasting werkt het anders. Daar trek je de sociale bijdragen wél eerst af, en bereken je de belasting op wat dan overblijft (zie Hoofdstuk 6). De volgorde door de hele gids heen: omzet excl. btw, min beroepskosten = basis voor sociale bijdragen, min sociale bijdragen = basis voor personenbelasting.

De tweede nuance: boven een bepaald inkomen daalt het percentage. Op de schijf tussen €75.024,54 en €110.562,42 per jaar betaal je nog 14,16%. Boven €110.562,42 betaal je geen sociale bijdragen meer. Dat is relevant voor wie sterk groeit, maar voor de meeste starters in de beginjaren speelt de vlakke 20,5% de hoofdrol.

De minimumbijdrage: je betaalt ook als je weinig verdient

Geen inkomen dit kwartaal? Je betaalt toch.

Als zelfstandige in hoofdberoep geldt een wettelijke minimumbijdrage, ongeacht wat je verdiende. Voor 2026 bedraagt die minimumbijdrage €890,42 per kwartaal exclusief beheerskosten. In de praktijk rekent jouw sociaal verzekeringsfonds daar beheerskosten bovenop (wettelijk maximaal 4,25%). Afhankelijk van je fonds betaal je daardoor al snel €917 tot €928 per kwartaal als absolute bodem.

Dit is het bedrag dat je betaalt als je inkomen laag is of als je kiest voor de wettelijke voorlopige minimumbijdrage. Verdien je meer, dan wordt de bijdrage berekend op je werkelijke inkomen.

De starterskorting: minder betalen in je eerste kwartalen

Ben je voor het eerst zelfstandige in hoofdberoep, en was je de afgelopen vijf jaar (twintig kwartalen) op geen enkel moment zelfstandige in hoofdberoep? Dan kom je bijna zeker in aanmerking voor het primostarter-statuuut. Dit geeft je recht op een verlaagde minimumbijdrage gedurende je eerste vier kwartalen.

De drempelvoorwaarde: jouw geschatte netto jaarinkomen als zelfstandige bedraagt minder dan €8.972,07. Voldoe je aan die voorwaarde, dan betaal je in 2026:

KWARTAAL	BEDRAG (EXCL. BEHEERSKOSTEN)
Kwartaal 1	€341,30
Kwartaal 2 t/m 4	€459,82 / kwartaal

Het verschil ($€459,82 - €341,30 = €118,52$) is de eenmalige starterskorting die automatisch wordt verrekend op je eerste kwartaal. Daar hoeft je niets voor te doen.

Verwacht je meer te verdienen dan €8.972,07 dit jaar? Dan betaal je vanaf dat hogere inkomen gewoon de normale 20,5%, ook al ben je primostarter. Dat percentage geldt op je volledige geschatte inkomen, niet alleen op het deel boven de drempel. De starterskorting verlaagt alleen de minimumbodem, niet het percentage op hogere inkomens.

Wil je de verlaagde voorlopige bijdragen betalen gedurende het jaar, dan moet je dit expliciet aanvragen bij jouw sociaal verzekeringsfonds. Doe je dat niet, dan betaal je de volledige minimumbijdrage en wacht je tot twee jaar later op een terugbetaling.

Betalingsuitstel in je eerste twee kwartalen

Starters krijgen automatisch een kwartaal betalingsuitstel op hun eerste twee kwartaalbijdragen: je betaalt kwartaal 1 niet aan het einde van kwartaal 1, maar aan het einde van kwartaal 2. En kwartaal 2 betaal je aan het einde van kwartaal 3. Concreet, als je start in januari 2026:

BETAALMOMENT	WAT JE BETAALT
Eind maart 2026	Niets
Eind juni 2026	Bijdrage Q1
Eind september 2026	Bijdrage Q2 + Q3
Eind december 2026	Bijdrage Q4

OPGELET · EIND SEPTEMBER BETAAL JE DUBBEL

Eind september betaal je twee kwartalen tegelijk. Dat is geen boete, het is de inhaalbeweging. Zorg dat je dit bedrag tijdig op je rekening hebt.

Voorwaarde voor het uitstel: je moet al aangesloten zijn bij jouw sociaal verzekeringsfonds op de dag dat je effectief start. Sluit je aan na je startdatum, dan vervalt het recht op uitstel.

De betaaldatum: elk kwartaal uiterlijk op de laatste dag

Sociale bijdragen moeten op de rekening van jouw sociaal verzekeringsfonds staan uiterlijk op de laatste dag van het lopende kwartaal:

KWARTAAL	UITERSTE BETAALDATUM
Q1 (jan t/m mrt)	31 maart
Q2 (apr t/m jun)	30 juni
Q3 (jul t/m sep)	30 september
Q4 (okt t/m dec)	31 december

Plan betalingen een week op voorhand in. Bankoverboekingen kunnen vertraging oplopen, en je fonds moet het bedrag effectief ontvangen hebben op de deadline.

Een praktisch voorbeeld

Jana start als grafisch ontwerper op 1 januari 2026. Ze is primostarter, haar geschat jaarinkomen is €32.000 netto. Haar verwachte kwartaalbijdrage bedraagt $20,5\% \times €32.000 / 4 = €1.640$ per kwartaal (excl. beheerskosten).

Ze vraagt de starterskorting aan. Haar inkomen ligt boven de €8.972-drempel, dus de korting verlaagt haar minimum maar verandert het percentage niet. Ze betaalt gewoon 20,5% op het geschatte inkomen. Door het automatisch betalingsuitstel betaalt ze als volgt:

BETAALMOMENT	BEDRAG
Eind maart	Niets
Eind juni	€1.640 (Q1)
Eind september	€3.280 (Q2 + Q3)
Eind december	€1.640 (Q4)
Totaal in 2026	€6.560

Wat als je te laat betaalt?

Sociale bijdragen die niet op tijd betaald zijn, worden verhoogd. Je betaalt 3% verhoging per begonnen kwartaal op het onbetaalde bedrag, vanaf de eerste dag na de deadline, en dat herhaalt zich elk kwartaal zolang de schuld openstaat. Daarbovenop komt een eenmalige verhoging van 7% als je op 31 december van het bijdragejaar nog een openstaand bedrag hebt.

Bij een tekort van €1.000 dat je een volledig jaar niet betaalt, loopt de verhoging op tot ongeveer 20%. Dat is de gewone rekensom van het systeem.

Je kunt bij het RSVZ een aanvraag indienen om verhogingen kwijt te schelden, maar pas nadat je de hoofdsom hebt betaald. Kwijtschelding is niet gegarandeerd.

Sociale bijdragen zijn volledig fiscaal aftrekbaar

Elke euro sociale bijdragen die je betaalt, is een 100% aftrekbare beroepskost. Ze verlagen rechtstreeks je netto belastbaar inkomen, wat op zijn beurt jouw personenbelasting vermindert.

Een zelfstandige die €6.560 aan sociale bijdragen betaalt, haalt dat bedrag volledig af van zijn belastbare basis. Hoe dat precies doorwerkt in jouw totaalplaatje staat in Hoofdstuk 6 en de reserveringsformule van Hoofdstuk 7.

GOED OM TE WETEN · VAPZ

Het Vrij Aanvullend Pensioen voor Zelfstandigen is een vrijwillig aanvullend pensioen. VAPZ-bijdragen zijn eveneens 100% fiscaal aftrekbaar en verlagen je netto belastbaar inkomen, wat op zijn beurt ook je sociale bijdragen verlaagt. Meer hierover in Hoofdstuk 6.

De echte kost komt pas later

De bijdragen die je nu betaalt zijn voorlopig. Ze zijn gebaseerd op een schatting, niet op jouw werkelijk inkomen. Pas een tot twee jaar later, wanneer de fiscus jouw definitieve inkomen doorgeeft aan jouw sociaal verzekeringsfonds, volgt de definitieve berekening.

Is jouw werkelijk inkomen hoger dan de schatting waarop je betaalde? Dan ontvang je een regularisatiefactuur. Die kan aanzienlijk zijn. Dit mechanisme is een van de grootste cashflowrisico's voor starters. Het staat volledig uitgewerkt in Hoofdstuk 5.

ONTHOUD DIT

Wat je nu aan sociale bijdragen betaalt is een voorschot op een schatting. Verdien je meer dan verwacht, dan volgt de echte rekening pas jaren later. Reserveer er nu al voor.

HOOFDSTUK 05

De rekening die twee jaar later valt

05

Je weet inmiddels dat je als starter voorlopige sociale bijdragen betaalt. Je hebt betaald wat jouw fonds je vroeg: elk kwartaal netjes overgeschreven. De rekening voelt behapbaar.

Maar die rekening was voorlopig. En een tot twee jaar later komt de definitieve.

Dit hoofdstuk legt uit waarom die rekening bestaat, hoeveel ze kan bedragen bij een realistisch jaarinkomen, en wat je nu al kunt doen om er niet door verrast te worden.

Waarom je nu voorlopige bijdragen betaalt

Je sociale bijdragen worden berekend op je netto belastbaar inkomen. Maar dat inkomen staat in je eerste jaar als zelfstandige nog nergens op papier. De fiscus heeft het nog niet vastgesteld. Jouw sociaal verzekeringsfonds weet het dus ook niet.

De oplossing die de wet voorziet: je betaalt voorlopige bijdragen. Een schatting. Als primostarter betaal je standaard de wettelijke minimumbijdrage tenzij je zelf een hogere inschatting meedeelt aan jouw fonds. Die minimumbijdrage en de startersbedragen staan uitgewerkt in Hoofdstuk 4.

Pas een tot twee jaar later stelt de FOD Financien jouw definitieve inkomen voor dat jaar vast en deelt dat mee aan je sociaal verzekeringsfonds. Pas op dat moment kan het fonds de definitieve bijdrage berekenen en vergelijken met wat je effectief betaald hebt. Dat verschil, meer of minder, wordt dan verrekend. Dat is de regularisatie.

De tijdlijn: waarom het zo lang duurt

De vertraging zit niet bij jouw fonds, maar bij de fiscale verwerking. Je doet je aangifte personenbelasting voor inkomstenjaar 2026 in de loop van 2027. De fiscus verwerkt die aangifte en stuurt het definitieve inkomen door naar je fonds. Voor inkomstenjaar 2026 verwachten fondsen de regularisatie vermoedelijk eind 2027 of begin 2028.

Dat is anderhalf tot twee jaar na je eerste factuur. Anderhalf tot twee jaar waarin het geld van de bijbetaling allang is uitgegeven, tenzij je het gereserveerd hebt.

GOED OM TE WETEN · NA DRIE JAAR VERANDERT DE BASIS

De regularisatie als starter loopt door tot en met je derde jaar als zelfstandige. Na drie jaar ben je geen starter meer en worden je voorlopige bijdragen voortaan berekend op je inkomen van drie jaar eerder (N-3), in plaats van op een forfaitair minimum.

Wat de bijbetaling werkelijk kost: een voorbeeld

Robbe start als freelance consultant in hoofdberoep op 1 januari 2026. Hij kent zijn jaarinkomen vooraf niet en kiest ervoor om de wettelijke minimumbijdrage te betalen. Wat hij in 2026 betaalt aan zijn fonds:

Kwartaalbijdrage (minimum, excl. beheerskosten)	€890,42
Aantal kwartalen	× 4
Totaal betaald in 2026 (excl. beheerskosten)	€3.562

Zijn werkelijk netto belastbaar inkomen in 2026 blijkt €35.000. De definitieve bijdrage is dan $20,5\% \times €35.000 = €7.175$ per jaar. Wat Robbe moet bijbetalen bij de regularisatie:

Definitieve bijdrage (excl. beheerskosten)	€7.175
Reeds betaald (provisie 2026)	–€3.562
Bijbetaling	€3.613

Dat bedrag moet in principe in één keer betaald worden wanneer je fonds de regularisatie verwerkt. Kun je het niet in één keer ophoesten? Dan kun je bij je sociaal verzekeringsfonds een afbetalingsplan aanvragen van maximaal 24 maanden.

Dit is geen uitzonderlijk scenario. €35.000 netto is een realistisch jaarinkomen voor een starter die goed draait in zijn eerste jaar. De bijbetaling van ±€3.600 volgt automatisch, niet als straf, maar als de gewone werking van het systeem.

Wanneer worden verhogingen aangerekend?

De regularisatie zelf brengt in principe geen verhogingen mee, zolang je gewoon de minimumbijdrage hebt betaald zonder een formele verlaging aan te vragen. Je betaalt het verschil, niet meer, niet minder.

Verhogingen worden aangerekend als je actief een verlaging van je voorlopige bijdragen hebt aangevraagd (een verminderingsaanvraag) en je werkelijk inkomen achteraf hoger uitvalt dan wat je opgaf. Stel dat Robbe formeel had gevraagd om zijn bijdragen te verlagen op basis van een ingeschat inkomen van €12.000, en zijn werkelijk inkomen komt uit op €35.000. Er zitten 8 kwartalen tussen begin 2026 en de regularisatie in het tweede kwartaal van 2028:

Bijbetaling (tekort)	€3.613
Kwartaalverhogingen ($3\% \times €3.613 \times 8$)	±€867
Eenmalige verhoging ($7\% \times €3.613$)	±€253
Totale bijbetaling met verhogingen	±€4.733

Dat is €1.120 meer dan de regularisatie zonder verhogingen. Die verhogingen zijn bovendien niet fiscaal aftrekbaar.

De praktische boodschap: een verminderingsaanvraag is zinvol als je inkomen aantoonbaar lager ligt dan verwacht, met bewijsstukken om dat te onderbouwen. Het is geen cashflowtactiek om nu minder te betalen en later bij te passen.

Wie gewoon de minimumbijdrage betaalt zonder een verminderingsaanvraag in te dienen, ontvangt bij de regularisatie enkel het verschil als bijbetaling. Geen verhogingen.

OPGELET · VUISTREGEL

Kun je het tekort bij de regularisatie niet voorkomen, vraag dan nooit een formele verlaging aan. Reserveren of vrijwillig verhogen is veiliger dan een verminderingsaanvraag die verhogingen kan triggeren.

Het omgekeerde: wanneer je geld terugkrijgt

De regularisatie werkt ook in omgekeerde richting. Verdiende je minder dan het bedrag waarop je provisies waren gebaseerd, dan krijg je het overschot teruggestort.

Een aandachtspunt dat starters zelden kennen: een terugbetaling van sociale bijdragen is belastbaar. Die som telt mee als inkomen in het jaar dat je ze ontvangt. Dat kan een deel van het voordeel tenietdoen. Bespreek dit met je boekhouder voor je plannen maakt op dat bedrag.

Hoe je je voorbereidt

Optie 1 · Reserveren

Zodra je merkt dat je meer verdient dan de minimumbijdrage dekt, zet je het verschil maandelijks opzij. Vuistregel: gaat je netto jaarinkomen richting €30.000 of hoger, dan is de bijbetaling aanzienlijk. Hoofdstuk 7 geeft het exacte bedrag per ontvangen betaling.

Optie 2 · Vrijwillig verhogen

Je kunt je voorlopige bijdragen op elk moment laten aanpassen. Elk kwartaal dat je dichter bij je werkelijk inkomen betaalt, is een kwartaal minder bijbetaling later. Bijdragen zijn bovendien volledig aftrekbaar in het jaar dat je ze betaalt, dus hogere provisies verlagen ook je personenbelasting nu. Meer in Hoofdstuk 6.

Welke optie je kiest hangt af van je cashflowsituatie. Beide zijn beter dan niets reserveren en anderhalf jaar later verrast worden door een rekening van meerdere duizenden euro.

ONTHOUD DIT

Draai je goed in je eerste jaar, dan komt er anderhalf tot twee jaar later een bijbetaling van enkele duizenden euro. Reserveer er nu voor, dan is het een geplande betaling in plaats van een schok.

HOOFDSTUK 06

Personenbelasting: de grootste hap uit je inkomen

06

Er zijn drie rekeningen die als zelfstandige door jouw bankrekening stromen, maar niet van jou zijn. Btw lever je elke drie maanden af. Sociale bijdragen betaal je elk kwartaal. De derde, de personenbelasting, komt later. Soms veel later.

De aanslag voor wat je dit jaar verdient, ontvang je ergens tussen de tweede helft van 2027 en het eerste halfjaar van 2028. Tot die dag staat het geld bij jou. Dat is een risico als je er intussen vrij over beschikt. En het is een kans als je begrijpt hoe het systeem werkt.

Hoe personenbelasting werkt als zelfstandige

Als werknemer in loondienst houdt je werkgever elke maand bedrijfsvoorheffing in. De belasting verdwijnt automatisch van je loon, je ziet het nauwelijks.

Als zelfstandige eenmanszaak werkt het fundamenteel anders. Jij incasseert het volledige bedrag van je klant. Er houdt niemand belasting in. Je betaalt je personenbelasting pas achteraf, nadat de fiscus jouw aangifte heeft verwerkt en een aanslagbiljet heeft verstuurd.

Het resultaat: de belasting staat maanden tot jaren bij jou op rekening. Als je het intussen uitgeeft, heb je een probleem op het moment dat de aanslag valt.

Het progressieve principe

Personenbelasting in België werkt progressief. Dat betekent: je betaalt niet op je volledig inkomen hetzelfde percentage. Je inkomen wordt opgesplitst in schijven, en elke schijf wordt aan een eigen tarief belast.

België kent vier belastingschijven met de tarieven 25%, 40%, 45% en 50%. Die percentages zijn al jaren stabiel. Wat jaarlijks verandert, zijn de grensbedragen waarboven je naar de volgende schijf gaat. Die worden geïndexeerd.

Goed om te weten: deze schijven zijn exact dezelfde als voor een werknemer in loondienst. Het enige verschil is dat bij een werknemer de werkgever de belasting maandelijks automatisch inhoudt via voorheffing, terwijl jij ze als zelfstandige zelf moet reserveren en achteraf betaalt.

Het misverstand dat veel starters maken: als jouw inkomen in de 45%-schijf terechtkomt, betaal je niet 45% op alles. Je betaalt 25% op het eerste deel, 40% op het tweede deel, en 45% enkel op het gedeelte dat in die schijf valt.

GOED OM TE WETEN · SCHIJVEN WERKEN TRAPSGEWIJS

Een hoger toptarief betekent niet dat je hele inkomen zwaarder belast wordt, alleen de euro's binnen die schijf. Je gemiddelde tarief ligt dus altijd lager dan je toptarief.

Wat je ruwweg betaalt: een voorbeeld

Jana is grafisch ontwerper, gestart in 2026. Haar netto belastbaar inkomen voor inkomstenjaar 2026 bedraagt €35.000 (na aftrek van beroepskosten en sociale bijdragen). De federale personenbelasting op basis van de schijfgrenzen voor aanslagjaar 2027:

SCHIJF	BEREKENING	BEDRAG
25%	$€16.720 \times 25\%$	€4.180
40%	$€12.790 \times 40\%$	€5.116
45%	$€5.490 \times 45\%$	€2.471
Subtotaal		€11.767
Belastingvrije som	$€11.180 \times 25\%$	–€2.795
Federale personenbelasting		±€8.972
Gemeentebelasting (±7,5%)	op federale PB	+€673
Totale personenbelasting		±€9.645

Dat bedrag wordt in één keer opgeëist nadat haar aangifte is verwerkt.

OPGELET · WETSONTWERP ARIZONA

Het wetsontwerp tot hervorming van de personenbelasting (Kamer DOC 56-1343) voorziet een verhoging van de belastingvrije som tot €11.550 voor aanslagjaar 2027. Zolang dit ontwerp niet gestemd en gepubliceerd is in het Belgisch Staatsblad, blijft de basisbelastingvrije som van €11.180 wettelijk van toepassing. Verifieer de stand van zaken bij je boekhouder voor je aangifte indient.

VEREENVOUDIGD VOORBEELD

De exacte berekening verschilt op basis van beroepskosten, aftrekbare sociale bijdragen, gezinssituatie en bijkomende aftrekposten. De reserveringsformule in Hoofdstuk 7 rekent dit door voor jouw specifieke situatie.

Wanneer komt de aanslag?

Je dient je aangifte personenbelasting voor inkomstenjaar 2026 in via Tax-on-web. De gewone deadline is 15 juli 2027. Werk je met een boekhouder die als mandataris optreedt, dan geldt een verlengde termijn (doorgaans oktober 2027). De aanslag volgt enkele maanden later.

In de meeste gevallen ontvangen zelfstandigen hun aanslagbiljet voor inkomstenjaar 2026 ergens in de tweede helft van 2027. Tot dan staat het geld bij jou op rekening. De financiële kalender met alle exacte deadlines staat in Hoofdstuk 10.

Voorafbetalingen: wat ze zijn en waarom ze bestaan

Om te vermijden dat je anderhalf jaar later met een grote onverwachte rekening wordt geconfronteerd, bestaat er een systeem van vrijwillige voorafbetalingen. Een voorafbetaling is precies wat de naam zegt: je betaalt nu al een deel van de belasting die je over dit jaar zult verschuldigd zijn. Je verdeelt de last gespreid over het jaar in plaats van alles achteraf in één keer af te rekenen.

Voor een gevestigde zelfstandige (meer dan drie jaar actief) die niets vooraf betaalt, rekent de fiscus een belastingvermeerdering aan. Voor inkomstenjaar 2026 (aanslagjaar 2027) bedraagt die vermeerdering 4,50% voor zelfstandigen. Ter vergelijking: voor inkomstenjaar 2025 lag dat percentage nog op 6,75%.

OPGELET · HET KALE PERCENTAGE IS MISLEIDEND

De vermeerdering wordt berekend op 106% van je totale belastingschuld en vervolgens teruggebracht tot 90%. Ze wordt niet toegepast als ze minder dan €100 bedraagt of lager ligt dan 0,5% van de belasting. De effectieve impact is daardoor genuanceerder dan 4,50% suggereert. Concreet voor starters: omdat de werkelijke vermeerdering kan wegvallen door de drempels van €100 en 0,5%, kan ook het werkelijke voordeel van een voorafbetaling kleiner zijn dan 4,50% suggereert. Reken altijd door of bevrage je boekhouder voor je een grote voorafbetaling doet.

VERWACHTE HERVORMING

Een wetsontwerp (Kamer DOC 56-1343) voorziet in de afschaffing van de belastingvermeerdering voor zelfstandigen met winsten en baten, dus eenmanszaken. Dit ontwerp is bij redactie nog niet goedgekeurd (status: in bespreking in de Kamercommissie Financiën). Zolang het niet gestemd en gepubliceerd is in het Belgisch Staatsblad, blijft de vermeerdering van 4,50% wettelijk van toepassing voor aanslagjaar 2027. Starters met minder dan drie jaar activiteit zijn hoe dan ook al vrijgesteld.

De vier data: hoe vroeger, hoe groter het voordeel

Voor aanslagjaar 2027 zijn er vier uiterste betaaldatum. Hoe vroeger je betaalt, hoe groter het fiscale voordeel: een betaling in april telt zwaarder door dan een betaling in december, omdat de schatkist dat geld langer ter beschikking had.

BETAALDATUM		BONIFICATIE
10 april 2026	VA1 · hoogste voordeel	3,00%
10 juli 2026	VA2	2,50%
12 oktober 2026	VA3	2,00%
21 december 2026	VA4 · laagste voordeel	1,50%

Het bedrag moet effectief op die datum op de rekening van de Dienst Voorafbetalingen staan, niet vertrekken van jouw rekening die dag. Plan je overschrijving minstens twee tot drie werkdagen op voorhand. Voorafbetalingen doe je via MyMinfin met de correcte gestructureerde mededeling.

De startervrijstelling, en de aangifte-valkuil

Ben je minder dan drie jaar zelfstandige in hoofdberoep, dan wordt er geen belastingvermeerdering toegepast als je geen voorafbetalingen doet. Concreet: zelfstandigen die voor het eerst gestart zijn in 2024, 2025 of 2026 zijn vrijgesteld voor aanslagjaar 2027. Je hoeft dit jaar dus niets te betalen om een sanctie te vermijden. Je kunt gewoon wachten op de aanslag.

OPGELET · VINK JE STARTERSSTATUS AAN

Je moet je startersstatus expliciet aanduiden op je belastingaangifte als je geen voorafbetalingen hebt gedaan. Doe je dat niet, dan kan de vermeerdering toch worden toegepast. Dit is geen automatisme. Controleer dit bij het invullen, bij voorkeur samen met je boekhouder.

De bonificatielogica: voor starters een echte korting

Gevestigde zelfstandigen die voorafbetalingen doen, vermijden de vermeerdering. Ze vermijden een kost. Het nettoresultaat is nul extra.

Startende zelfstandigen hebben geen vermeerdering te vrezen. Maar als zij tóch vrijwillig voorafbetalingen doen, komen zij in aanmerking voor een bonificatie: een echte vermindering op de uiteindelijk te betalen belasting. Dat is geen nulresultaat. Dat is een effectieve belastingkorting. Hoe vroeger en hoe meer je betaalt, hoe groter die bonificatie.

REKENVOORBEELD · JANA

Jana schat dat ze ±€9.645 personenbelasting zal betalen. Ze doet op 10 april een voorafbetaling van €3.000. Met een bonificatiepercentage van 3,00% levert dat een korting op van **€90** op haar eindfactuur. Bijkomend voordeel: de aanslag in 2027 wordt kleiner. In plaats van ±€9.645 in één keer, betaal je een deel gespreid. Dat beschermt je liquiditeit op het moment dat de aanslag valt.

Wat er verandert in 2027: de ondernemersaftrek

Vanaf inkomstenjaar 2027 (aanslagjaar 2028) voert de federale regering een ondernemersaftrek in voor zelfstandigen met winsten en baten. De aftrek bedraagt 10% van de winsten en baten tot een maximum van €650, met een stijging naar €900 in 2029.

Concreet voor Jana als ze in 2027 €35.000 verdient: ze mag €650 extra aftrekken van haar belastbare basis. Op de 45%-schijf levert dat een netto belastingbesparing op van circa €293.

Weinig dramatisch op één jaar, maar het is het begin van een structurele verlaging van de belastingdruk op zelfstandige inkomen in een eenmanszaak. De doorvertaling naar de reserveringsformule staat in Hoofdstuk 7.

ONTHOUD DIT

Als starter krijg je geen boete als je niets vooraf betaalt, maar wie tóch vrijwillig voorafbetaalt, verdient een echte korting. Vroeg betalen weegt het zwaarst.

HOOFDSTUK 07

Wat mag je zelf houden?

07

De vijf vorige hoofdstukken legden elk één stuk van hetzelfde probleem uit: btw die toebehoort aan de overheid, sociale bijdragen die elk kwartaal worden ingehouden, en personenbelasting die pas anderhalf jaar later in één keer wordt opgeëist.

Van het geld dat op mijn rekening staat, hoeveel is werkelijk van mij?

Dat is de enige vraag die er in de praktijk echt toe doet. Dit hoofdstuk geeft de formule. Lees eerst de scope, want de berekening geldt voor een specifieke situatie.

OPGELET · VERDIEN JE MINDER DAN €17.374 NETTO?

Dan overtreft de minimumbijdrage van $\pm$ €3.562 per jaar de 20,5% van jouw inkomen. Gebruik €3.562 als vaste SC-reservering in de formule, niet het percentage.

Scope: lees dit voor je verdergaat

Deze formule is uitsluitend geschreven voor zelfstandigen in hoofdberoep met een eenmanszaak die factureren aan het btw-tarief van 21%. De berekeningen gaan uit van de volgende vereenvoudigingen:

- ✓ Je hebt geen partner ten laste, geen kinderen ten laste en geen andere toeslagen op de belastingvrije som.
- ✓ Beroepskosten zijn al verrekend: het inkomen dat je invult is het bedrag dat overblijft na je professionele kosten.
- ✓ Er wordt geen rekening gehouden met aftrekposten zoals VAPZ, pensioensparen of dienstencheques. Dit is de basisberekening.
- ✓ De gemeentebelasting is ingeschat op 7,5% van de federale belasting. Het werkelijke tarief verschilt per gemeente.

Werk je in bijberoep, heb je een partner of kinderen ten laste, of een complexere kostenstructuur? Dan klopt de formule niet voor jouw situatie. Vraag je boekhouder om een gepersonaliseerde berekening.

Het netto jaarinkomen in deze formule is het bedrag dat overblijft na beroepskosten, maar voor aftrek van sociale bijdragen. De formule berekent de sociale bijdragen als onderdeel van de stappen.

De formule in vier stappen

Neem de factuur die je zojuist hebt verstuurd, een bedrag van €X excl. btw. Dit zijn de vier stappen die bepalen hoeveel jij werkelijk mag houden.

1 Trek de btw af

Het bedrag op je rekening is €X + 21% btw. Die btw is niet van jou. Zet ze onmiddellijk opzij; ze wordt verrekend bij je volgende btw-aangifte (Hoofdstuk 3).

Zet opzij: $\text{€X} \times 21\%$ · Over voor jou: €X

2 Reserveer voor sociale bijdragen

Pas 20,5% direct toe op het ontvangen bedrag excl. btw. Reserveer in de praktijk iets meer dan 20,5% om de beheerskosten (max. 4,25%) op te vangen.

Reserveer: $\text{€X} \times 20,5\%$

3 Bepaal je belastbare basis

De personenbelasting wordt berekend op wat overblijft nadat de sociale bijdragen zijn afgetrokken.

Belastbare basis = $\text{€X} - \text{SC-reservering}$

4 Reserveer voor personenbelasting

Het tarief hangt af van je totale jaarinkomen (zie de percentagetabel verderop). Trek dit percentage af van je belastbare basis.

Vrij te besteden = $\text{€X} - \text{SC-reservering} - \text{PB-reservering}$

Validatie: drie inkomensprofielen

Alle bedragen zijn excl. btw en na beroepskosten, op basis van de schijfgrenzen voor aanslagjaar 2027 (€16.720 / €29.510 / €51.070), belastingvrije som €11.180 en een gemeentebelasting van 7,5%.

Profiel 1 · €25.000 netto jaarinkomen

Ontvangen van klanten (incl. 21% btw)	€30.250	
Af: btw-reservering	–€5.250	
Netto inkomen	€25.000	
Af: sociale bijdragen	–€5.125	20,5%
Af: personenbelasting (incl. gemeente)	–€2.846	11,4%
Vrij te besteden	€17.029	68,1%

Per maand: je ontvangt gemiddeld €2.521 (incl. btw). Daarvan is €1.419 effectief vrij.

Profiel 2 · €40.000 netto jaarinkomen

Ontvangen van klanten (incl. 21% btw)	€48.400	
Af: btw-reservering	–€8.400	
Netto inkomen	€40.000	
Af: sociale bijdragen	–€8.200	20,5%
Af: personenbelasting (incl. gemeente)	–€8.097	20,2%
Vrij te besteden	€23.703	59,3%

Per maand: gemiddeld €4.033 (incl. btw), waarvan €1.975 vrij. Opvallend: SC en personenbelasting zijn hier nagenoeg gelijk, je reserveert bijna 41% van je netto inkomen.

Profiel 3 · €60.000 netto jaarinkomen

Ontvangen van klanten (incl. 21% btw)	€72.600	
Af: btw-reservering	–€12.600	
Netto inkomen	€60.000	
Af: sociale bijdragen	–€12.300	20,5%
Af: personenbelasting (incl. gemeente)	–€15.788	26,3%
Vrij te besteden	€31.912	53,2%

Per maand: gemiddeld €6.050 (incl. btw), waarvan €2.659 vrij.

Samenvatting op één rij

JAARINKOMEN	SC	PB	RESERVERING	VRIJ
€25.000	€5.125	€2.846	€7.971 · 32%	68%
€40.000	€8.200	€8.097	€16.297 · 41%	59%
€60.000	€12.300	€15.788	€28.088 · 47%	53%

De formule toepassen per ontvangen betaling

Stel: je ontvangt €2.420 op je rekening (€2.000 excl. btw + €420 btw aan 21%). Zet €420 opzij voor btw, dat geld is van de overheid. Van de resterende €2.000 reserveer je 20,5% voor sociale bijdragen (= €410) en X% voor personenbelasting, afhankelijk van je jaarinkomen:

VERWACHT JAARINKOMEN	PB-RESERVERING PER EURO (EXCL. BTW)
Tot €30.000	11 tot 12%
€30.000 tot €45.000	18 tot 21%
€45.000 tot €65.000	24 tot 27%

GOED OM TE WETEN · BIJ TWIJFEL: OVER-RESERVEER

Twijfel je welk profiel op jou van toepassing is? Gebruik altijd de hogere marge. Over-reserveren levert je aan het einde van het jaar een buffer op. Onder-reserveren levert je een tekort op.

De vuistregel, als je geen tool bij de hand hebt

Jaarinkomen
onder €30.000

35%

Werkelijke last 32%. De 3% is een kleine buffer.

Jaarinkomen
€30.000 – €50.000

43%

Werkelijke last bij €40.000 is 41%.

Jaarinkomen
boven €50.000

50%

Werkelijke last bij €60.000 is 47%.

De btw staat hier buiten. Die wordt altijd apart bijgehouden, ongeacht jaarinkomen.

Hoe de Excel-tool dit voor je berekent

De bijgeleverde Excel-tool past deze formule automatisch toe. Je vult in: je verwachte jaarinkomen excl. btw en het ontvangen bedrag van elke betaling.

De tool berekent per betaling hoeveel je moet reserveren voor btw, sociale bijdragen en personenbelasting, en toont het vrij besteedbaar saldo in real-time.

De tool is gebaseerd op de scopedisclaimer bovenaan dit hoofdstuk: eenmanszaak in hoofdberoep, zonder partner of kinderen ten laste, geen speciale aftrekposten. Voor een gepersonaliseerde berekening wijst de tool door naar een boekhouder.

Wat nog niet in deze formule zit

Twee factoren die je belastingdruk kunnen verlagen staan bewust niet in de basisformule. **Beroepskosten** verlagen je belastbare basis: elke euro die je fiscaal erkend inbrengt vermindert zowel je SC als je personenbelasting (Hoofdstuk 2).

Voorafbetalingen kunnen als starter een bonificatie opleveren die je effectieve belastingdruk verlaagt (Hoofdstuk 6).

Beide zijn additionele optimalisaties. De formule in dit hoofdstuk is de basisberekening zonder optimalisatie: het bedrag dat je minimaal moet reserveren.

ONTHOUD DIT

Reserveer 35% onder €30.000, 43% tot €50.000, 50% daarboven, telkens van het bedrag excl. btw. De btw houd je altijd apart. Doe je dat, dan klopt je rekening het hele jaar.

HOOFDSTUK 08

Facturatie als cashflowwapen

08

De vorige hoofdstukken lieten zien hoeveel van je inkomen je moet reserveren. Dit hoofdstuk gaat over een stap eerder: zorgen dat het geld überhaupt binnenkomt, en liefst zo snel mogelijk.

Facturatie is voor veel starters iets dat achteraf gebeurt. Je levert de opdracht. Je voelt je ongemakkelijk om te vragen om betaling. Je stuurt de factuur "als je er aan toekomt." Dat voelt vriendelijk. Het is het niet.

Een laattijdig verstuurd factuur is een gratis lening die jij verstrekt aan je klant.

Dit hoofdstuk geeft vier concrete gewoontes die samen bepalen hoe snel geld jouw rekening bereikt.

1

Stuur je factuur onmiddellijk na levering

De klok voor betaling begint te tikken op de dag dat de factuur verstuurd is, niet op de dag dat jij het geld nodig hebt. Sinds 1 februari 2022 gaat de wettelijke betalingstermijn bij B2B-transacties in vanaf de factuurdatum, niet vanaf de dag dat de klant de factuur opent of doorstuurt. Elke dag dat jij wacht met versturen, is een dag die je zelf van de betalingstermijn afpakt.

De vuistregel: factuur de deur uit op de dag van levering, of uiterlijk de volgende ochtend. Voor projecten die meerdere weken duren: factureer per duidelijk afgesproken mijlpaal, niet pas op het einde.

VOORBEELD · JANA

Jana is grafisch ontwerper en rondt een website af op maandagavond. Ze stuurt de factuur pas de vrijdag erop "als ze even de tijd heeft." Ze geeft haar klant daarmee vijf factuurloze dagen cadeau. Vijf dagen later betaling, vijf dagen minder cashflow.

Sinds 1 januari 2026 verstuur je B2B-facturen via Peppol-conforme software, niet meer als pdf per e-mail (zie Hoofdstuk 1). EenvoudigFactureren is hiervoor ingericht.

2**Vraag altijd een voorschot**

Een voorschot is geen teken van wantrouwen. Het is standaard professioneel gedrag en geeft de klant een duidelijk signaal dat de samenwerking formeel van start gaat. Een voorschot van 30 tot 50% bij opdrachtbevestiging is de gangbare norm voor dienstverleners. Voor projecten met materialenkosten of voorbereidingstijd is 50% niet uitzonderlijk.

Je hebt geld op rekening voor je ook maar één uur hebt gewerkt, je dekt het risico van een klant die halverwege afhaakt, en de reserveringsformule werkt direct. Formuleer het als standaard werkwijze: zet het in je offertetemplate en je algemene voorwaarden.

VOORBEELD · JANA

Jana vraagt 40% voorschot bij opdrachtbevestiging voor een websiteproject van €3.000. Ze ontvangt €1.200 op dag één, nog voor ze een scherm heeft ontworpen. Het resterende bedrag (€1.800) factureert ze bij oplevering.

3**Factuur naar het correcte adres**

Een factuur die bij de verkeerde persoon terechtkomt, wordt niet betaald. Vraag expliciet voor je de eerste factuur verstuurt:

- ✓ Aan wie moet de factuur geadresseerd worden?
- ✓ Naar welk e-mailadres mogen herinneringen en vragen over de factuur? (Met Peppol komt de factuur zelf gestructureerd binnen, maar een contactadres blijft nodig voor opvolging.)
- ✓ Is er een facturatieportaal of PO-nummer vereist? Een goedkeuringsproces dat betaling vertraagt?

OPGELET · GROTE BEDRIJVEN EN OVERHEDEN

Sinds 1 januari 2026 is e-facturatie via Peppol verplicht voor B2B. Grote bedrijven en overheden werken daarnaast vaak met een facturatieportaal (zoals Mercurius voor federale overheidsopdrachten) of een PO-nummer dat je op de factuur moet vermelden. Vraag dit na voor je factureert, zodat je factuur niet blijft hangen in een goedkeuringsproces.

4

Prijs en voorwaarden vastleggen voor aanvang

Een factuur die wordt betwist, wordt niet betaald. Betwistingen ontstaan bijna altijd doordat er vooraf geen heldere schriftelijke afspraken waren. Leg schriftelijk vast: het totaalbedrag (of de berekeningsbasis bij uurregie), wat het project omvat en wat niet, de betalingstermijn, de voorschotregeling, en wat er gebeurt bij meerwerk.

Een e-mail van de klant met "akkoord voor opdracht" als antwoord op jouw offerte is al een geldige schriftelijke overeenkomst. Je hoeft geen twintig pagina's contract op te stellen. Wat je wel nodig hebt, is een spoor.

VOORBEELD · JANA

Jana stuurt een offerte per e-mail: €3.000 all-in voor vijf pagina's, exclusief extra revisierondes, 40% voorschot bij opdrachtbevestiging, resterende 60% bij oplevering, betalingstermijn 30 dagen. De klant antwoordt "ok super, gaan we voor." Dat is een overeenkomst.

Wat de wet zegt over betalingstermijnen

Spreek je geen termijn af, dan gelden de wettelijke regels. Bij B2B-transacties geldt een standaardtermijn van 30 dagen, ingaand vanaf de factuurdatum. Partijen kunnen contractueel een langere termijn overeenkomen, met een absolute grens van 60 kalenderdagen. Elk beding boven 60 dagen is van rechtswege nietig, dan geldt de 30-daagse termijn automatisch.

VERWACHTE HERVORMING

De Europese Commissie stelde voor om de maximale B2B-betalingstermijn terug te brengen van 60 naar 30 dagen. België vroeg in mei 2025 om het voorstel in te trekken. Het is bij redactie niet omgezet in geldende wet, de huidige 30/60-dagenregel geldt ongewijzigd in 2026. Wordt de verordening voor 2027 toch aangenomen, dan vervalt de 60-dagenoptie voor de meeste B2B-transacties.

Wat er automatisch gebeurt bij te late betaling

Verstrekt de termijn zonder betaling, dan heb je als ondernemer automatisch recht op twee zaken, zonder aanmaning en zonder naar de rechter te stappen. Een beding waarin je daar op voorhand aan verzaakt, is nietig.

Nalatigheidsintrest

Automatisch verschuldigd vanaf dag één achterstand. Het tarief wordt halfjaarlijks gepubliceerd:

H1 2025	11,5%
H2 2025	10,5%
H1 2026	10,5%

Forfaitaire schadevergoeding

€40

Per onbetaalde factuur, als vergoeding voor interne invorderingskosten. Automatisch verschuldigd, zonder aanmaning en zonder dat je schade moet bewijzen. Is de werkelijke invordering duurder, dan kun je een redelijke extra vergoeding eisen.

VOORBEELD · FACTUUR €2.000, 45 DAGEN TE LAAT (H1 2026)

Factuurbedrag	€2.000,00
Nalatigheidsintrest ($€2.000 \times 10,5\% \times 45/365$)	+€25,89
Forfaitaire vergoeding	+€40,00
Totaal verschuldigd	€2.065,89

Dat je dit recht hebt, betekent niet dat je het altijd moet uitoefenen. Voor een eenmalige klant bij wie er iets misging, levert een vriendelijke herinnering vaak meer op dan een formele aanmaning. Voor structureel late betaling of grote bedragen: gebruik je wettelijke rechten. Hoe je dat in de praktijk aanpakt, staat in Hoofdstuk 9.

Het profiel van een goed gefactureerde opdracht

Voor je deze week een offerte verstuurt, controleer of het volgende geregeld is voor jouw werkproces:

- ✓ Schriftelijke offerte met prijs, scope en betalingsvoorwaarden, aanvaard door de klant.
- ✓ Factuur voor het voorschot verstuurd op de dag van opdrachtbevestiging.
- ✓ Facturatiegegevens gecontroleerd voor de eerste factuur.
- ✓ Eindfactuur verstuurd op de dag van oplevering, met de betalingstermijn duidelijk vermeld.

Jana werkt zo. Elke nieuwe klant krijgt haar offerte met standaardvoorwaarden, inclusief de 40% startfactuur. Ze vraagt bij opdrachtbevestiging altijd naar het factuuradres en stuurt de eindfactuur dezelfde avond als ze oplevert. Haar gemiddelde betalingstijd: 22 dagen. Het verschil zit niet in geluk met klanten, het zit in de gewoontes.

ONTHOUD DIT

Snel en correct factureren is het goedkoopste cashflowinstrument dat je hebt. Voorschot vragen, meteen factureren en het juiste adres gebruiken kost niets, en het haalt geld weken vroeger binnen.

HOOFDSTUK 09

Wat als een klant niet betaalt?

09

Hoofdstuk 8 ging over wat je kunt doen zodat facturen snel betaald worden. Dit hoofdstuk gaat over wat je doet als ze toch niet betaald worden.

Voor starters is dit een van de moeilijkste aspecten van zelfstandig werken. Niet omdat de procedure complex is, maar omdat het emotioneel ongemakkelijk is. Je wil de relatie niet beschadigen. Je wil niet als lastig overkomen. Je wil geloven dat het volgende week in orde komt.

Ondertussen loopt de klok. En de reserveringen die je had moeten doen, wachten niet.

Het psychologische obstakel

Het ongemak om te vragen om betaling is begrijpelijk. Je hebt net een opdracht afgerond, de klant is tevreden, en dan moet je opeens de toon veranderen naar "wanneer betaal je eigenlijk?" Maar de redenering die dit ongemak aanwakkert, klopt niet. Een klant die op tijd betaalt, ontvangt een herinnering met begrip. Een klant die structureel te laat betaalt, rekent er al op dat jij niets zegt.

Hoe langer je wacht, hoe normaler het uitstellen wordt voor de klant. Vroeg aanklaarten is niet agressief. Het is professioneel. Jouw factuur is een contractuele verbintenis die de klant is aangegaan. Jij bent geen bank die gratis krediet verstrekt.

Van vriendelijke herinnering naar formele aanmaning

Een vast proces verlaagt de emotionele drempel: je hoeft niet iedere keer van nul te beginnen.

DAG

1

Vriendelijke herinnering

Een korte, zakelijke e-mail. Geen excuses, geen agressie. Een simpele constatering. Gebruik een sjabloon dat je één keer opstelt, daarna stuur je het in dertig seconden.

"Hierbij een vriendelijke herinnering dat factuur [nr] van [datum] met een bedrag van €[X] vandaag vervallen is. Graag ontvangen wij de betaling zo spoedig mogelijk. Heeft u vragen over deze factuur? Aarzel niet om contact op te nemen."

DAG

7-14

Formele herinnering met aankondiging

Geen reactie? Stuur een formele herinnering. Heldere toon, geen excuses. Kondig aan dat je de wettelijke nalatigheidsintrest zult aanrekenen. De vermelding van je rechten is geen dreigement, het is informatie, en het zet de toon.

"Dit is een formele herinnering voor factuur [nr], vervallen op [datum], bedrag € [X]. Wij verzoeken u dringend om voor [datum + 7 dagen] te betalen. Bij uitblijven van betaling zullen wij nalatigheidsinteressen en de forfaitaire vergoeding van €40 aanrekenen conform de Wet van 2 augustus 2002."

DAG
21+

Aanmaning met intrest

Levert ook de tweede herinnering niets op, stuur dan een formele aanmaning met de berekende intrest en forfaitaire vergoeding. Geef een laatste betalingstermijn van zeven tot veertien dagen en maak duidelijk dat je daarna juridische stappen overweegt. Bewaar alle communicatie, een tijdslijn van berichten is essentieel als het later tot een procedure komt.

Wat je wettelijk mag aanrekenen

Is de betaaltermijn voorbij, dan heb je automatisch recht op nalatigheidsintrest en een forfaitaire vergoeding, zonder ingebrekestelling en zonder dat je schade hoeft te bewijzen. De schuldeiser kan ook niet op voorhand aan deze rechten verzaken.

PERIODE (NALATIGHEIDSINTREST B2B)	TARIEF
H1 2025 (januari t/m juni)	11,5%
H2 2025 (juli t/m december)	10,5%
H1 2026 (januari t/m juni)	10,5%
H2 2026 (juli t/m december)	Publicatie ca. 1 juli 2026

VOORBEELD · FACTUUR €2.000, 45 DAGEN TE LAAT (H1 2026)	
Factuurbedrag	€2.000,00
Nalatigheidsintrest ($10,5\% \times 45/365$)	+€25,89
Forfaitaire vergoeding	+€40,00
Totaal verschuldigd	€2.065,89

Doe je dit ook werkelijk? Dat is een commerciële beslissing, geen wettelijke verplichting. Voor een eerste factuur bij een goede klant die eenmalig te laat betaalt: vriendelijke herinnering, geen intrest aanrekenen. Voor een klant die structureel te laat betaalt of niet reageert: gebruik je rechten. Niet als straf, maar als cashflowbeheer. Zet je interestclausule ook in je algemene voorwaarden, dan is het geen verrassing.

B2C: andere regels voor particuliere klanten

Het bovenstaande geldt voor B2B. Werk je ook voor particulieren, dan is een ingebrekestelling wél vereist voordat de intrest begint te lopen.

WETTELIJKE INTREST B2C 2026

4,5%

Aanzienlijk lager dan de handelsintrest.

FORFAIT VAN €40

B2B only

Geldt niet bij particulieren.

Voor het invorderen van schulden bij particulieren zijn ook de regels voor minnelijke invordering strenger; gedwongen uitvoering verloopt verplicht via de rechtbank. Factureer je regelmatig aan particulieren, bespreek de aanpak dan met een advocaat.

De IOS-procedure: invordering zonder rechtbank

Betaalt de klant na meerdere herinneringen nog steeds niet, maar betwist hij de factuur ook niet? Dan heb je als Belgische onderneming toegang tot de IOS-procedure (Invordering van Onbetwiste Geldschulden): een snelle, goedkope administratieve invordering van onbetaalde B2B-facturen zonder tussenkomst van een rechtbank. Beide partijen moeten een KBO-nummer hebben, de factuur mag niet betwist en niet verjaard zijn. B2B-vorderingen verjaren in principe na vijf jaar (bouwsector: tien jaar), wacht dus niet te lang.

Hoe het werkt: de gerechtsdeurwaarder verstuurt een officiële aanmaning tot betaling. De schuldenaar heeft dan een maand om te reageren, volledig betalen, een afbetalingsplan vragen, of de schuld gemotiveerd betwisten. Blijft betaling of betwisting uit, dan maakt de gerechtsdeurwaarder een proces-verbaal op dat meteen de kracht van een vonnis heeft. Hiermee kan direct beslag worden gelegd, zonder tussenkomst van een rechter. De maand start pas op de dag van de formele betekening. In totaal duurt de volledige procedure doorgaans zes tot twaalf weken.

De procedure kost een fractie van een klassieke dagvaarding (doorgaans een paar honderd euro) en die kosten worden verhaald op de schuldenaar. Er is geen minimum- of maximumbedrag vereist.

OPGELET · NIET VOOR ELKE SCHULD

De IOS-procedure geldt niet voor schulden van publieke overheden of bepaalde uitgesloten categorieën. Betwist de klant de factuur alsnog, dan valt de procedure weg en moet je de klassieke juridische weg bewandelen. Vraag je gerechtsdeurwaarder of jouw dossier in aanmerking komt.

De cashflowimpact van structureel late betalers

Een incidentele late betaling is vervelend. Een klant die altijd 45 of 60 dagen betaalt terwijl jij 30 dagen factureert, is een structureel cashflowprobleem, ook al betaalt hij uiteindelijk altijd. Robbe is freelance consultant met drie vaste klanten, elk goed voor €1.500 netto per maand:

KLANT	BETAALT NA	PERMANENT "VERMIST"
A	30 dagen (op tijd)	€0
B	~50 dagen (+20)	≈ €1.000
C	~65 dagen (+35)	≈ €1.750
Permanent uitstaand boven de normale termijn		≈ €2.750

Op papier verdient Robbe €4.500 per maand. In werkelijkheid staat er voortdurend ± €2.750 bij zijn klanten in plaats van bij hem. Dat is geld dat hij heeft verdiend maar niet kan gebruiken, niet beschikbaar voor zijn btw-provisie, zijn SC-reservering of zijn huur.

Dit is de reden waarom zelfstandigen met een goed orderboek soms toch in de problemen komen. Cashflow is niet hetzelfde als omzet.

Wanneer je een klant loslaat

Als een klant structureel laat betaalt ondanks herinneringen en je de relatie toch voortzet: reken de tijdskost mee. Hoeveel uur besteed je aan het achtervolgen van die betaling? Wat kost je dat per jaar? Sommige klanten kosten meer dan ze opbrengen, ook al betalen ze uiteindelijk.

Klanten loslaten voelt als omzetsdaling. In de praktijk is het vaak een cashflowverbetering en vrijgekomen capaciteit voor klanten die wél op tijd betalen. Dat is een beslissing die je zelf maakt, dit hoofdstuk geeft je de informatie om ze bewust te nemen.

ONTHOUD DIT

Vroeg en vast opvolgen is geen onbeleefdheid, het is je werk. Een helder herinneringsproces haalt geld binnen zonder dat je elke keer opnieuw de moeilijke afweging hoeft te maken.

HOOFDSTUK 10

Jouw financiële kalender

10

Dit is het hoofdstuk dat je bewaart. Elk vorig hoofdstuk legde uit waarom iets werkt zoals het werkt. Dit hoofdstuk legt vast wanneer je wat moet doen: een overzicht van alle terugkerende financiële verplichtingen, geordend per kwartaal, zodat je nooit verrast wordt door een deadline die je niet zag aankomen.

Sla dit op. Print het uit. Zet de datums in je agenda.

De vier verplichtingen die elk kwartaal terugkomen

1

Btw-aangifte en betaling

Deadline: de 25ste van de maand na het kwartaal. (Hoofdstuk 3)

2

Sociale bijdragen

Deadline: laatste dag van het kwartaal. (Hoofdstuk 4)

3

Reservering btw-provisie

Maandelijks discipline: zet btw van elke factuur meteen apart. (Hoofdstuk 7)

4

Voorafbetalingen PB

Optioneel maar fiscaal interessant voor starters. (Hoofdstuk 6)

Financiële kalender 2026

Valt de 25ste op een zaterdag of zondag? Er is geen automatische verlenging voor kwartaalaangevers, stuur je betaling minstens drie werkdagen vroeger.

Kwartaal 1 · januari t/m maart 2026

VERPLICHTING	UITERSTE DATUM	NOOT
Sociale bijdragen Q1	31 maart 2026	Betaal voor 20 maart
Btw Q4 2025	25 januari 2026	Enkel als je al btw-plichtig was
Klantenlisting vorig jaar	31 maart 2026	Verplicht, ook nihil-listing
Voorafbetaling VA1 (optioneel)	10 april 2026	Valt in Q2, begin in Q1 te plannen

Kwartaal 2 · april t/m juni 2026

VERPLICHTING	UITERSTE DATUM	NOOT
Voorafbetaling VA1 (PB)	10 april 2026	Hoogste bonificatie
Btw Q1 2026	25 april 2026	Via MyMinfin
Sociale bijdragen Q2	30 juni 2026	Betaal voor 20 juni
Voorafbetaling VA2 (optioneel)	10 juli 2026	Valt in Q3, begin te plannen

Kwartaal 3 · juli t/m september 2026

VERPLICHTING	UITERSTE DATUM	NOOT
Btw Q2 2026	25 juli 2026	Via MyMinfin
Voorafbetaling VA2 (PB)	10 juli 2026	
Aangifte PB (eenvoudig)	15 juli 2026	Voor inkomsten 2025, via Tax-on-web
Sociale bijdragen Q3	30 september 2026	Betaal voor 20 september

Kwartaal 4 · oktober t/m december 2026

VERPLICHTING	UITERSTE DATUM	NOOT
Btw Q3 2026	25 oktober 2026	Via MyMinfin
Voorafbetaling VA3 (PB)	12 oktober 2026	
Aangifte PB (zelfst. inkomsten)	16 oktober 2026	Winsten/baten: deze deadline
Sociale bijdragen Q4	31 december 2026	Betaal voor 20 december
Voorafbetaling VA4 (PB)	21 december 2026	Laagste bonificatie
Btw Q4 2026	25 januari 2027	Valt in Q1 2027

Vanaf 1 mei 2026 worden alle btw-tegoeden en betalingen centraal beheerd via de btw-provisierekening op MyMinfin. Dit verandert de indieningstermijnen niet, wel hoe je terugbetalingen aanvraagt en schulden vereffent.

Financiële kalender 2027

Het tweede jaar brengt dezelfde kwartaalritmes, aangevuld met je eerste volledige belastingaangifte en mogelijk je eerste regularisatie van sociale bijdragen.

Sociale bijdragen 2027

KWARTAAL	UITERSTE
Q1 2027	31 mrt
Q2 2027	30 jun
Q3 2027	30 sep
Q4 2027	31 dec

Btw 2027

KWARTAAL	AANGIFTE + BETALING
Q1 2027	25 apr
Q2 2027	25 jul
Q3 2027	25 okt
Q4 2027	25 jan '28

Aangifte personenbelasting 2027 · inkomstenjaar 2026

TYPE AANGIFTE	VERWACHTE DEADLINE
Papieren aangifte	~30 juni 2027
Digitaal, eenvoudige inkomsten	~15 juli 2027
Digitaal, zelfstandige inkomsten	~midden oktober 2027

Werk je met een mandataris (boekhouder), dan geldt de uitgebreide termijn van midden oktober automatisch. Vanaf aanslagjaar 2027 voorziet het wetsontwerp Arizona-hervorming bovendien een vijfde voorafbetalingsperiode tot ten laatste 20 februari 2028, die enkel recht geeft op een bonificatie.

Jaarlijkse verplichtingen buiten het kwartaalritme

Klantenlisting

Een overzicht van alle Belgische btw-nummers van klanten aan wie je dat jaar voor meer dan €250 excl. btw leverde. Indienen via MyMinfin/INTERVAT.

LISTING	DEADLINE
Klantenlisting 2026	31 maart 2027
Klantenlisting 2027	31 maart 2028

Belastingaangifte. Indiening via Tax-on-web, jaarlijks in het midden van het jaar (zie het schema hierboven).

Regularisatiemomenten: de rekening voor jaar 2 en 3

Geen vaste kalenderdatums, maar momenten om op voorbereid te zijn. Zodra je fonds je definitieve inkomen ontvangt, volgt een eindafrekening (Hoofdstuk 5).

REFERENTIEJAAR	REGULARISATIE VERWACHT
Inkomstenjaar 2026	eind 2027 / begin 2028
Inkomstenjaar 2027	eind 2028 / begin 2029
Inkomstenjaar 2028	eind 2029 / begin 2030

Jouw kwartaalchecklist

Aan het einde van elk kwartaal

- ✓ Controleer of je sociale bijdragen op tijd betaald zijn (voor de 20ste).
- ✓ Bereid je btw-aangifte voor (verschuldigd de 25ste van de volgende maand).
- ✓ Vergelijk je gereserveerde btw-provisie met het werkelijk verschuldigd bedrag.

In april van elk jaar

- ✓ Overweeg voorafbetaling VA1 (voor de 10de), hoogste bonificatie.
- ✓ Dien de klantenlisting in (voor 31 maart).

Van april tot oktober

- ✓ Bereid je belastingaangifte voor met je boekhouder en dien in voor midden oktober.

Wanneer je een regularisatiebericht ontvangt

- ✓ Controleer of je de nodige reserves hebt (Hoofdstuk 7).
- ✓ Betaal het verschil of spreek een betalingsplan af (maximaal 24 maanden, Hoofdstuk 5).

TOT SLOT

Een deel van elke factuur is niet van jou. Zet het apart zodra het binnenkomt, ken je deadlines, en geen enkele rekening kan je nog verrassen. Dat is cashflow onder controle.